

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՌՈՒՄ

ՀՈՒՆԻՍԻ 23-ին ՀԻՆԳԾԱԲԹԻ, Մայր Աթոռ վերադարձան Հոգևոր Ճեմարանի դասախոսական կազմը և ուսանողությունը՝ վերատեսուզ Տ. Հայկազուն եպիսկոպոս Աբրահամյանի գլխավորությամբ, շրջադայելուց հետո Հայաստանի մի շարք տեսարժան վայրերում և վանքերում: Շրջապտույտը տևեց շորս օր: Զրուսապտույտի մասնակիցները այցելեցին Թալիշի եկեղեցին, Հառիճա վանքը, Լենինականի եկեղեցիները, Սանահին և Հաղբատ վանքերը, Օծունի բազիլիկան, Գոշավանքը, Սևանի վանքը:

* * *

ՀՈՒՆԻՍԻ 26-ին, ԿիրԱԿԻ, Մայր Տաճարում սուրբ պատարագ մատուցեց Տ. Առնակ քահանա Գասպարյանը, որ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից՝ Դիտրոյտից, ուխտավորաբար Մայր Աթոռ էր ժամանել՝ ի գուխ մի խումբ ամերիկահայ տուրիստների: Պատարագի Տեր Հայրը խոսեց նախ ԱՄՆ-ում Վեհափառ Հայրապետի այցելության առթիվ ստեղծված ժողովրդական խանդավառության մասին, ապա վեր առավ Հայ Եկեղեցու գերը ԱՄՆ-ում ապրող հայության մեջ աղդային ոդի, հավատ և հայրենասիրություն արծարծելու գործում:

Հավարտ սուրբ պատարագի, ամերիկահայ տուրիստները իրենց ուխտը կատարեցին իշման Ս. Սեղանի առաջ և ստացան սուրբ Հաղորդություն:

Սուրբ պատարագի ընթացքում կատարվեց Հոգեհանգիստ՝ ուխտավոր ամերիկահայ հավատացյալների ննջեցյալների հոգիների փրկության համար:

Պատարագից հետո հյուրերը, իրենց ղեկավար Տ. Առնակ քահանայի առաջնորդությամբ, բարձրացան Վեհափառ, որտեղ գերաշնորհ Տ. Սահակ արքեպիսկոպոսը, գերաշնորհ Տ. Հայկազուն եպիսկոպոսը և Տիրամայրը պատշաճ սիրով ու հարգանքով ընդունեցին նրանց: Տեր Հայրը հաղորդեց ամերիկահայ թեմի կյանքի մասին թարմ լուրեր, ինչպես նաև ականատեսի վկայություններ

Վեհափառ Հայրապետի Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում գտած փառավոր ընդունելության և աղքային-եկեղեցական գործերի մասին:

* * *

ՀՈՒՆԻՍԻ 29-ին, ՉՈՐԵՔԾԱԲԹԻ, արժանապատիվ Տ. Առնակ քահանա Գասպարյանի առաջնորդությամբ, Մայր Աթոռ ժամանեց ամերիկահայ տուրիստների երկրորդ խումբը և արժանացավ պատշաճ ընդունելության: Հյուրերը եղան եկեղեցական արվեստի թանգարանում, այցելեցին վանական շինություններն ու նորոգումները, եղան Հոգևոր Ճեմարանում և գրադարանում: Հարգելի հյուրերը Վեհարանում ընդունվեցին պատշաճորեն և իրենց հետ վեցըրին Մայր Հայրենիքի և Մայր Աթոռի սրբազնն ու խնկարույր հողից:

* * *

ՀՈՒԼԻՍԻ 2-ին, ՇԱԲԱԹ, «տօն գիտի նշխարաց Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորշին մերոյ»: Մայր Տաճարում եպիսկոպոսական հանդիսավոր սուրբ պատարագ մատուցեց Հոգեւոր Ճեմարանի վերատեսուզ գերաշնորհ Տ. Հայկազուն եպիսկոպոս Աբրահամյանը և քարոզեց՝ ժանրանալով Ս. Գրիգոր Լուսավորշի կատարած եկեղեցաշինական, կազմակերպչական և լուսավորական գործունեության վրա:

* * *

ՀՈՒԼԻՍԻ 7-ին, ՀԻՆԳԾԱԲԹԻ, «տօն Սրբոց Թարգմանչացն մերոց Սահակայ և Մեսրոպաց»: Մայր Աթոռի միաբանությունը և ուսանողությունը, լուսարարապետ գերաշնորհ Տ. Սահակ արքեպիսկոպոս Տեր-Հովհաննիսյանի գլխավորությամբ, ուխտի գնաց Օշական՝ Ս. Մեսրոպի գերեզմանը:

Օշականի Ս. Մեսրոպի անվան եկեղեցում սուրբ պատարագ մատուցեց Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ հոգեշնորհ

Տ. Վահան վարդապետ Տերյանը և քարողեց
Ս. Սահակի և Ս. Մեսրոպի գործունեության
մասին՝ գրերի գյուտի և Աստվածաշնչի հայե-
րեն թարգմանության միջոցով:

Հավարտ սուլր պատարագի կատարվեց
հոգեհանգիստ՝ եկեղեցու բակում հանգող
և Ս. Մեսրոպի մեծ աշակերտ Վահան Ալա-
տունի իշխանի գերեզմանի վրա:

Միաբանությունը և ուսանողությունը ժա-
մը 1-ին վերադարձան Մայր Աթոռ:

ՀՈՒԼԻՍԻ 7-ԻՆ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Ժամը
2.30-ին վանքի սեղանատանը, Հոգևոր Ճե-
մարանի վերատեսուչ գերաշնորհ Տ. Հայկա-
զուն եպիսկոպոս Արքահամայանի արտասահ-
ման ուղևորվելու կապակցությամբ, կազմա-
կերպվել էր Հրաժեշտի ընդունելություն, որին
ներկա էին, լուսարարապետ գերաշնորհ Տ.
Ս. Սահակ արքեպիսկոպոսի գլխավորու-
թյամբ, Մայր Աթոռի միաբանությունը,
Տիրամայրը, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի
անդամները, Վերստուգիլ հանձնաժողովի
անդամները և ուսանողությունն ու պաշտո-
նեությունը:

Ճաշկերպութի ժամանակ Հայկազուն սրբա-
զանին ողջերթ մաղթեցին գերաշնորհ Տ. Սա-
հակ արքեպիսկոպոսը, գերաշնորհ Տ. Եղիկի
և Տ. Վարդան եպիսկոպոսները, Գերագույն
Հոգևոր Խորհրդի անդամ պր. Ա. Տիրացյա-
նը, Վերստուգիլ հանձնաժողովի անդամ պր.
Եփրեմ Ալեքսանյանը, Արարատյան թեմի
առաջնորդական փոխանորդ հոգեշնորհ Տ.
Վահան վարդապետ Տերյանը, Տիրամայրը,
«Էջմիածին» ամսագրի խմբագիր պր. Ա.

Հատիտյանը, Հոգևոր Ճեմարանի վերակա-
ցու արժանապատիվ Տ. Հովհաննես քահա-
նա Մարուբյանը և բարեշնորհ Պետրոս և
Հովհաննես սարկավագները, թարանի ու-
սանող Հակոբ Կյորեցյանը և ուրիշներ:

Գերաշնորհ Տ. Հայկազուն սրբազանը վեր-
ջում բարեմաղթություններին պատասխանեց
շերմ և զգացված խոսքերով:

Գերաշնորհ Տ. Հայկազուն սրբազանը, որ
արտասահման է մեկնում Հոգևոր Ճեմարա-
նի համար ուսանողներ բերելու նպատակով,
խոստացավ շուտով վերադարձալ Մայր
Աթոռ՝ ի գույս իր պարտականությունների:

Ընդունելությունը վերջացավ խմբովին
երգած աէց Միածինն ի Հօրէ» շարականի
երգեցողությամբ և Տերունական աղոթքով:

ՀՈՒԼԻՍԻ 10-ԻՆ, ԿԻՐԱԿԻ, Մայր Տաճարում
սուլր պատարագ մատուցեց արժանապատիվ
Տ. Հովհաննես քահանա Մարուբյանը:

ՀՈՒԼԻՍԻ 10-ԻՆ, ԿԻՐԱԿԻ առավոտյան,
ինքնաթիռով արտասահման մեկնեց Հոգևոր
Ճեմարանի վերատեսուչ գերաշնորհ Տ. Հայ-
կազուն եպիսկոպոս Արքահամայանը:

Երևանի օդանավակայանում սրբազանին
ճանապարհոցին գերաշնորհ Տ. Սահակ
արքեպիսկոպոսը, Տիրամայրը, Արարատյան
թեմի առաջնորդական փոխանորդ հոգեշնորհ
Տ. Վահան վարդապետ Տերյանը, «Էջմիածին»
ամսագրի խմբագրը, սարկավագները, Մայր
Աթոռի պաշտոնյաներ, հավատացյաներ և
ուղևոր սրբազանի հարազատները:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՈՒՆԻՍԻ 17-ԻՆ, ՈՒՐԲԱԹ, Մայր Աթոռ
այցելեց Ցելլոնի Մոսկվայի դեսպան պրոֆ.
Մալա Լասդերնը: Հարգելի հյուրը եղավ
Մայր Տաճարում և եկեղեցական արվեստի
թանգարանում: Պրոֆեսորը ուշադրությամբ
դիտեց Հայկական եկեղեցական զարդարվես-
տի, ծեռագործի, մանրանկարչության արժե-
քավոր նմուշները և հատուկ կերպով կանգ
առավ 1793 թվականին Հնդկաստանից բեր-
ված մեծ վարագույրի առաջ:

ՀՈՒՆԻՍԻ 18-ԻՆ, ՇԱԲԱԹ, Մայր Աթոռ այ-
ցելեց անգլիացի ուսանողների մի ստվար
խոսք, որը վերջերս այցելության էր եկել
ՍՍՌՄ: Հյուրերը եղան Մայր Տաճարում,
եկեղեցական արվեստի թանգարանում,

վանական և պատմական այլ տեսարժան
վայրերում: Նրանք մի պահ կանգ առան նաև
անգլիացի գնդապետ Մաք Դոնալդի գերեզ-
մանի առաջ, Մայր Տաճարի հարավ-արև-
մըտյան պատի տակ:

ՀՈՒՆԻՍԻ 22-ԻՆ, ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, «Լոնդոն
թայմս» թերթի թղթակից Մաք Դոնալդը
այցելեց Մայր Աթոռ և եղավ Մայր տաճա-
րում և եկեղեցական արվեստի թանգարա-
նում: Հարգելի թղթակիցը ժառանգն է Մայր
Տաճարի հարավ-արևմտյան պատի տակ
թաղված, թակրիզի անգլիական հյուպատոս
գնդապետ Մաք Դոնալդի, որը եղել է մեծ
հայասեր և լավագույն բարեկամը Գրիգորի-
դովի: Հյուպատոսը, թակրիզի ժանտախտին

զո՞ն գմալիս, փափագել էր թաղվել Ս. էջմիածնում: Թղթակից պր. Մաք Դոնալդը երկար կանգ առավ իր ազգակցի շիրիմի առաջ:

ՀՈՒՆԻՍԻ 23-ին, ՀինգշԱթի, Մայր Աթոռ ժամանեցին Մոսկվայում սովորող մի խումբ անգլիացի ուսանողներ, որոնք եղան Մայր Տաճարում, եկեղեցական արվեստի թանգարանում և շրջակա պատմական մյուս սրբավայրերում: Ուսանողները մեկնեցին լավագույն տպավորություններով:

ՀՈՒՆԻՍԻ 24-ին, ՈՒՐԲԱԹ, Մայր Աթոռ այցելեց ամերիկահայ երիտասարդ գիտնական քիմիագետ դոկտոր Ջորջ Օդյանը: Հարգելի դոկտորը դասախոս է Նյու-Ջրուի համալսարանում և ղեկավարը «Ինեդիելըն» ապլիկեյշն ինկորպորեյշն» հետազոտական խմբի: Հյուրը մեծ ուշադրությամբ հետևեց ցուցարված հայ արվեստի նմուշներին, դիտեց Մայր Տաճարում կատարված նորոգությունները: Ալվագ Սեղանի «Հայաստանի Տիրամայրը» մեծ տպավորություն գործեց նրա վրա:

ՀՈՒՆԻՍԻ 25-ին, ՇԱԹԱԹ, Մայր Աթոռ ժամանեցին ֆիննական 11 տնտեսագետներ: Նրանց ընկերակցում էին Հայաստանի առետրական ցանցի մի խումբ պատասխանատու աշխատողներ: Հարգելի այցելուները եղան Մայր Տաճարում, եկեղեցական արվեստի թանգարանում: Պր. դեսպանը փափակ հայտնեց Մայր Տաճարում ներկա լինելու սուրբ պատարագին:

Մի թանգարանում և մեկնեցին գոհունակությամբ:

ՀՈՒՆԻՍԻ 6-ին, ԶՈՐԵՔՇԱԹԻ, Մայր Աթոռ այցելեցին Միացյալ Արարական Ռեսպուբլիկայի Սիրիական շրջանի Հալեպ քաղաքից մի խումբ հայ Փուտրոլիստներ: Նրանք եղան Մայր Տաճարում, եկեղեցական արվեստի թանգարանում և Վեհարանում: Ֆուտրոլիստները Մայր Աթոռին նվեր էին բերել հաւեպահայ ոսկերիչների ճարտար աշխատանքի արդյունք մի փոքրիկ արծաթյա կանթեղ: Մատուցելով այդ գողտրիկ նվերը, նրանք իրենց բարեկալուական ուխտը կատարեցին իշման Ս. Սեղանի առաջ:

ՀՈՒՆԻՍԻ 10-ին, ԿիրԱԿԻ, Մայր Տաճար այցելեց Մոսկվայում լիբանանյան դեսպան պր. Էղուար Կորան, իր կնոջ և որդու հետ: Հարգարժան հյուրերը եղան Մայր Տաճարում, եկեղեցական արվեստի թանգարանում: Պր. դեսպանը փափակ հայտնեց Մայր Տաճարում ներկա լինելու սուրբ պատարագի գիտական գործությունների և վայելքի համար:

Հավարտ սուրբ պատարագի, պր. դեսպանը իր խորին շնորհակալությունն ու չերմ գործունակությունը հայտնեց Մայր Տաճարում հայկական սուրբ պատարագի Կոմիտասյան երգեցողությունից իր ստացած հոգեկան ապրումների և վայելքի համար:

Վերջում հարգելի հյուրը հրաժեշտ առավ Միարանով թյունից՝ սրտարուիս մաղթանքներ անելով Հայ եկեղեցու բարօրության և միասնության համար:

